

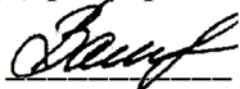
**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

*Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015(ISO 9001:2015, IDT)*

Кафедра економіки та міжнародних відносин

**ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ВТЕІ КНТЕУ**

 Н. Л. Замкова

26 06 2020

**ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ
GOVERNMENT REGULATION OF THE ECONOMY**

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«бакалавр» / bachelor
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки» / Social and Behavioural Studies
Спеціальність	051 «Економіка» / Economics
Освітня програма	Економіка бізнесу /Business Economics Міжнародна економіка / International Economics Цифрова економіка / Digital Economics

Вінниця 2020

Розробники: Недбалюк О.П., кандидат економічних наук, доцент
Олесенко І.С., асистент

Гарант освітньої програми «Економіка бізнесу» – Супрун С.Д., кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та міжнародних відносин.

Гарант освітньої програми «Міжнародна економіка» – Кульганік О.М., кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та міжнародних відносин.

Гарант освітньої програми «Цифрова економіка» – Мерінова С.В., кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної кібернетики та інформаційних систем.

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри економіки та міжнародних відносин 12.06.2020 р. пр. № 8; на засіданні вченої ради факультету економіки, менеджменту та права 15.06.2020 р. пр. № 6 та засіданні вченої ради інституту 26.06.2020 р. пр. № 6.

Рецензенти:

внутрішній рецензент: Богацька Н.М., кандидат економічних наук,
доцент
зовнішній стейкхолдер: Ковінько О.Г., голова Вороновицької ОТГ
(Вінницька область)

Редактор: Фатєєва Т. Д.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.В.

Підп. до друку 02.07.2020 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 2,15.
Обл.-вид. арк.2,29. Тираж5 . Зам. № 113.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ КНТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ:

Мета вивчення дисципліни.

Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» сучасного мислення та спеціальних знань у галузі державного регулювання економічних процесів на національному та регіональному рівнях; набуття умінь, формування компетенцій та програмних результатів навчання, передбачених освітньою програмою.

Результати вивчення навчальної дисципліни її місце в освітньому процесі.

Для галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» дисципліна є обов'язковою.

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Державне регулювання економіки» для освітньої програми «Економіка бізнесу» є формування комплексу компетентностей:

- **інтегральна компетентність:** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

- загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

- спеціальні (фахові) компетентності спеціальності:

СК 1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

СК 5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК 8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин.

СК 14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Державне регулювання економіки» для освітньої програми «Економіка бізнесу» полягають:

ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади) (теми 3, 4, 5, 7, 22).

ПРН 6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності (теми 2, 6, 9, 13, 14, 20, 25).

ПРН 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави (теми 1, 2, 8, 11, 17, 19, 23, 24, 25).

ПРН 11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин (теми 1, 3, 4, 5, 7, 9, 15, 18, 20, 22, 23, 26).

ПРН 18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність (теми 1, 2, 6, 9, 10, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 24).

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Державне регулювання економіки» для освітньої програми «Міжнародна економіка» є формування комплексу компетентностей:

- **інтегральна компетентність:** Здатність визначати та розв'язувати складні економічні завдання і проблеми, приймати відповідальні аналітичні та управлінські рішення в сфері міжнародної економіки, що передбачає проведення відповідних досліджень та реалізації інноваційних рішень в умовах невизначеності.

- **загальні компетентності:**

ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

- **спеціальні (фахові) компетентності спеціальності:**

СК 1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК 5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК 11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК 12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК 13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

СК 14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Державне регулювання економіки» для освітньої програми «Міжнародна економіка» полягають:

ПРН 2. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально- економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя (теми 2, 4, 6, 8, 16, 18, 24).

ПРН 3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки (теми 2, 3, 4, 5, 8, 11, 18, 25).

ПРН 4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем (теми 1, 2, 3, 3, 6, 11, 13, 19, 23).

ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади) (теми 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 26).

ПРН 6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності (теми 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 16, 17, 20, 25).

ПРН 7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки (теми 2, 4, 6, 8, 11, 14, 15, 25).

ПРН 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави (теми 1, 2, 8, 11, 15, 16, 17, 18).

ПРН 11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин (теми 1, 3, 4, 5, 15, 26).

ПРН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати (теми 5, 6, 7, 9, 12, 15, 20).

ПРН 15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні (теми 2, 4, 6, 7, 12, 13, 14, 25).

ПРН 21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів (теми 2, 3, 6, 7, 11, 15, 19).

ПРН 22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах (теми 4, 6, 7, 12, 23, 25, 26).

ПРН 23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення (теми 3, 4, 5, 6, 7, 10, 12, 18, 25).

ПРН 24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей (теми 2, 7, 8, 12, 15, 16, 22, 24).

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Державне регулювання економіки» для освітньої програми «Цифрова економіка» є формування комплексу компетентностей:

– **інтегральна компетентність:** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, як характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, щ передбачає застосування теорій та методів економічної науки математичного моделювання, розробки та впровадження складних економічних процесів і систем, підтримки ухвалення ефективних управлінських рішень.

- **загальні компетентності:**

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

- **спеціальні (фахові) компетентності спеціальності:**

СК 1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

СК 5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК 8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин.

СК 11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК 12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК 16. Здатність здійснювати аналіз інформаційного ринку з урахуванням особливостей потреб інформаційних продуктів і послуг та інтернет-маркетингу.

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Державне регулювання економіки» для освітньої програми «Цифрова економіка» полягають:

ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади) (теми 3, 4, 5, 7, 22).

ПРН 6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності (теми 2, 6, 9, 13, 14, 20, 25).

ПРН 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави (теми 1, 2, 8, 11, 17, 19, 23, 24, 25).

ПРН 11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин (теми 1, 3, 4, 5, 7, 9, 15, 18, 20, 22, 23, 26).

ПРН 18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність (теми 1, 2, 6, 9, 10, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 24).

Міждисциплінарні зв'язки: програма упорядкована відповідно до анотації освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів, базується на вивченні таких нормативних дисциплін, як «Економічна теорія», «Адміністративне право», «Логіка», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Фінанси, гроші та кредит», «Економіка і фінанси підприємства», «Маркетинг».

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв, він трансформується в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Рівні компетентності	За шкалою КНТЕУ	Критерії оцінювання
1	2	3
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.

Продовження таблиці

1	2	3
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переведу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

**Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл
(тематичний план)**

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Усього годин / кредитів	з них			
		лекції	практичні заняття	СРС	
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Необхідність та суть макроекономічного регулювання	7	2	2	3	Т, УО, ІЗ
Тема 2. Стратегія сталого розвитку як основа державного регулювання економіки	7	2		5	ДК, Т, ПО, ІЗ
Тема 3. Основи методології державного регулювання економіки	7	2	2	3	КТ, ДК, УО
Тема 4. Інформаційно-аналітичне забезпечення та прийняття рішень в системі державного управління	7	2	2	3	КТ, ДК, УО, Р
Тема 5. Система макроекономічних показників та їх використання в державному регулюванні економіки	7	2		5	КТ, ДК, ПО, Р
Тема 6. Державне прогнозування та програмування	7	2		5	ДК, Т, ПО, ІЗ
Тема 7. Макроекономічне планування	7	2	2	3	ДК, Т, ПО, ІЗ
Тема 8. Державна політика стимулювання економічного зростання	7	2		5	КТ, ДК, ПО, Р

Продовження таблиці

1	2	3	4	5	6
Тема 9. Фінансово-бюджетне і кредитне регулювання економіки	7	2	2	3	КТ, ДК, ПО, Р
Тема 10. Податкове регулювання економіки	7	2		5	
Тема 11. Особливості національних систем управління економікою	7	2	2	3	КТ, ДК, УО, Р
Тема 12. Державне регулювання підприємництва	7	2	2	3	КТ, ДН, УО, Т
Тема 13. Державне регулювання процесу структурної перебудови економіки та інвестиційної діяльності	7	2	2	3	КТ, ДК, УО, Р
Тема 14. Державне регулювання і стимулювання науково-технічного прогресу та інноваційних процесів	7	2	2	3	ДК, Т, ПО, ІЗ
Тема 15. Державне регулювання розвитку окремих сфер господарської діяльності	7	2	2	3	КТ, ДК, ПО, Р
Тема 16. Державне регулювання розвитку освіти та системи охорони здоров'я	7	2		5	ДК, Т, ПО, ІЗ
Тема 17. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	6	2	2	2	КТ, ДК, УО, Р
Тема 18. Державне регулювання соціальних процесів	7	2	2	3	ДК, Т, ПО, ІЗ
Тема 19. Державне регулювання розвитку регіонів	7	2	2	3	КТ, ДК, ПО, Р
Тема 20. Антимонопольне регулювання підприємницької діяльності	7	2	2	3	ДК, Т, ПО, ІЗ
Тема 21. Державне замовлення і державні закупівлі	7	2		5	КТ, ДК, ПО, Р
Тема 22. Державний контроль за ціноутворенням	7	2	2	3	КТ, ДК, ПО, Р
Тема 23. Державний сектор економіки як об'єкт регулювання	7	2		5	ДК, Т, ПО, ІЗ
Тема 24. Державне регулювання природоохоронної діяльності	7	2	2	3	КТ, ДК, УО, Р
Тема 25. Реформування системи державного управління та регулювання економіки	6	2		4	ДК, Т, ПО, ІЗ
Тема 26. Контроль та ефективність в системі державного регулювання економіки	7	2	2	3	ДК, Т, ПО, ІЗ
Разом	180 / 6	52	34	94	-
Підсумковий контроль - екзамен					

Умовні позначення: УО – усне опитування; ПО – письмове опитування; Т – тестування; Р – реферат; ІЗ – індивідуальне завдання; КТ – комп'ютерне тестування; ДК – розрахунки та дослідження з використанням комп'ютера.

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Зміст дисципліни (теми програми)

Тема 1. Необхідність та суть макроекономічного регулювання

Державне регулювання економіки як науки, практична діяльність та навчальна дисципліна. Предмет курсу «Державне регулювання економіки».

Еволюція теорій регулювання національної економіки. Класична теорія саморегулювання. Кейнсіанство. Монетаризм. Теорія суспільного вибору. Неокласичний синтез. Альтернативні теорії державного регулювання економіки.

Основні типи економічних систем та механізми їх регулювання. Ринковий механізм. Адміністративно-командна система управління економікою. Змішана система макроекономічного регулювання. Інститут соціального партнерства. Трипартизм.

Необхідність державного регулювання економіки, його суть, функції, цілі, об'єкти та суб'єкти. Суб'єкти виконання та суб'єкти впливу. Економічна політика держави та її види.

Тема 2. Стратегія сталого розвитку як основа державного регулювання економіки

Сталий розвиток: становлення поняття, глобальні проблеми, документи світової спільноти. Економічні, екологічні та соціальні передумови виникнення концепції сталого розвитку. Визначення поняття «сталий розвиток», його виміри й складові.

Процес глобалізації: складові й проблеми. Аналіз ключових загроз людству (за звітами ВЕФ). Саміт Землі 1992 (Ріо-де-Жанейро). Саміт Землі 2002 (Йоганнесбург). Ріо+20. Політичний форум високого рівня зі сталого розвитку як інституція-замінник Комісії ООН зі сталого розвитку. Цілі розвитку тисячоліття у світі й в Україні. Основні документи світового співтовариства зі сталого розвитку, зі змінювання клімату. Потенціал і проблеми України на шляху до сталого розвитку.

Економічне зростання і сталий розвиток. Екологічні проблеми у контексті сталого розвитку. Людський розвиток як головний чинник і показник суспільного прогресу

Організація та аналіз впровадження заходів сталого розвитку територій. Взаємодія національних, групових, приватних інтересів і сталий розвиток. Україна в контексті переходу на засади сталого розвитку. Соціальна мобілізація для сталого розвитку. Стратегічне планування сталого розвитку.

Соціоекологічні аспекти стратегії сталого розвитку. Екологічна політика і стратегія сталого розвитку. Причини глобальної кризи людської цивілізації та її складові. Концепція сталого розвитку людської цивілізації.

Моделювання і прогнозування екологічного ризику при визначенні стратегії сталого розвитку регіонів. Комунікація екологічного ризику при сталому розвитку регіонів.

Науково-прикладні засади сталого розвитку. Еколого-технологічні аспекти сталого розвитку регіонів. Вплив екологічного ризику на стратегію сталого розвитку регіонів.

Стратегія сталого розвитку природного заповідного фонду. Стратегія сталого розвитку регіонів екологічного ризику викликаного природними (геодинамічними, гідрогеологічними та геохімічними) процесами. Стратегія сталого розвитку регіонів екологічного ризику викликаного техногенним забрудненням. Еколого-економічні аспекти стратегії сталого розвитку.

Стратегія сталого управління урбоєкосистемою.

Тема 3. Основи методології державного регулювання економіки

Методологія державного регулювання економіки. Сучасні підходи, принципи та логіка управління соціально-економічним розвитком країни. «Фіаско» (провали) державного регулювання.

Основні форми впливу держави на економіку. Бюджетно-податкове, кредитно-грошове та адміністративно-економічне регулювання. Вплив держави на ціни і ціноутворення.

Методи та інструменти державного регулювання економіки. Прямі та непрямі методи регулювання. Правові методи. Переваги та недоліки адміністративних та економічних методів державного регулювання. Держконтракт. Держзамовлення. Субсидія. Субвенція. Дотація. Ліцензування. Квотування. Контингентування. Державні стандарти і нормативи. Економічні, соціальні, екологічні стандарти. Інструменти економічних методів. Неформальні методи. Державний сектор економіки як специфічний інструмент державного регулювання.

Тема 4. Інформаційно-аналітичне забезпечення та прийняття рішень в системі державного управління

Державно - управлінські рішення в системі державного управління. Організаційно-аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень. Технологія процедури прийняття рішень у державному управлінні.

Суть та особливості інформаційно-аналітичної роботи. Інформаційно-аналітичні структури в органах державної влади та органах місцевого самоврядування як обов'язковий елемент ефективного державного управління. Проблеми та перспективи розвитку системи інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Перехід до стратегічного управління соціально-економічним розвитком країни. Проблеми посилення роботи з підвищення якості й систематизації правотворчої діяльності. Проблема удосконалення існуючих і розроблення нових методів та процедур прийняття й реалізації управлінських рішень. Чинники, які визначають якість, результативність і ефективність управлінських рішень. Прийняття необґрунтованих рішень у державному управлінні.

Тема 5. Система макроекономічних показників та їх використання в державному регулюванні економіки

Модель економічного кругообігу. Основні економічні поняття, які використовуються в моделі. Найпростіша модель кругообігу для закритої економіки без втручання держави. Модель кругообігу з участю держави. Роль фінансових посередників в економічному кругообігу.

Система національних рахунків. Відмінність системи національних рахунків (СНР) від балансу народного господарства. Показники СНР. Стандарти СНР ООН. Користувачі даних СНР. Основні концепції, покладені в основу СНР. Основні категорії СНР: товари, кінцева, проміжна продукція, додана вартість, трансферти, резиденти. Внутрішня, зовнішня та національна економіка в системі національних рахунків. Основні класифікації, що використовуються в СНР: інституційні одиниці сектору та галузі економіки, економічні операції, податки і субсидії. Поняття рахунка та його економічний зміст. Загальна характеристика рахунків внутрішньої та зовнішньої економіки.

Номінальні та реальні макроекономічні показники. Номінальний та реальний ВВП. Індeksi цін та дефлятор ВВП. Методи коригування макроекономічних показників: інфлювання та дефлювання. Фактичний та потенційний обсяг національного виробництва.

Чистий економічний добробут (ЧЕД). Нові макроекономічні показники: індекс людського розвитку, індекс економічної свободи, рівень глобалізації, рівень тінізації.

Тема 6. Державне прогнозування та програмування

Суть та способи економічного прогнозування. Класифікація прогнозів. Пошуковий та нормативний прогнози. Макроекономічне прогнозування та його принципи. Песимістичний, оптимістичний, стриманий, оптимальний варіанти прогнозу. Основні функції макроекономічного прогнозування. Науковий аналіз та його етапи. Ретроспекція, діагноз, перспекція.

Програмування національної економіки: поняття, принципи, етапи проведення. Види державних програм (планів). Державна програма (план) економічного та соціального розвитку України. Переваги та недоліки окремих різновидів державних програм (планів). Зарубіжний досвід програмування національної економіки.

Прогнозування тенденцій розвитку національної економічної системи: поняття, принципи, функції. Схема проведення процесу прогнозування. Характеристика методів прогнозування національної економіки. Державний прогноз економічного та соціального розвитку України. Нормативно-правове забезпечення програмування та прогнозування розвитку національної економіки.

Методи та моделі економічного прогнозування. Економічна прогностика. Інтуїтивні методи. Формалізовані методи. «Дерево цілей». Аналітичний метод. Метод побудови сценарію. Метод «Мозкова атака». Формалізовані методи. Методи прогновної екстраполяції.

Тема 7. Макроекономічне планування

Наукові основи макроекономічного планування. Системне планування. Протекціоністське планування. Аполітична та критична теорія планування. Нормативне та ефективне планування. Мета, цілі, принципи та функції планування розвитку національної економіки.

Об'єкти, суб'єкти та сфера макропланування. Методи планування. Балансовий, нормативний, програмно-цільовий методи.

Основні форми державного планування. Директивне, індирективне, регулятивне та індикативне планування. Стратегічне планування та програмування соціально-економічного розвитку країни. Інструменти реалізації макроекономічних планів. Держконтракт. Держзамовлення.

Тема 8. Державна політика стимулювання економічного зростання

Сутність та основні типи економічного зростання країни. Порівняння понять "економічне зростання" та "економічний розвиток". Фактори, які зумовлюють економічне зростання країни (фактори пропозиції і попиту, фактор економічної ефективності).

Способи вимірювання економічного зростання країни. Система показників, які характеризують економічне зростання і економічний розвиток країни та її регіонів. Система показників кількісних змін економічного розвитку. Показники якісних змін економічного розвитку: індекс соціального розвитку, індекс розвитку людського потенціалу, індекс бідності та індекс рівня життя населення, комплекс індикаторів сталого розвитку. Критерії економічного зростання (спаду) країни.

Сутність методів і інструментів державного стимулювання економічного зростання в країні. Економічні методи державного регулювання економіки для стимулювання структурних зрушень в Україні на основі використання фіскальних, монетарних, інвестиційних інструментів. Практика реалізації моделі державного стимулювання економічного розвитку країни та її регіонів у стратегічному і тактичному вимірах.

Тема 9. Фінансово-бюджетне і кредитне регулювання економіки

Фінансова система та фінансова політика держави. Державні фінанси. Державний бюджет як головний засіб управління соціально-економічним розвитком країни. Консолідований державний бюджет. Основні параметри державного бюджету. Структура видатків державного бюджету. Фіскальна політика. Бюджетні доходи. Податкова система. Дефіцит державного бюджету. Державний борг. Проблеми міжбюджетних відносин.

Кредитно-грошова політика держави, її цілі та інструменти. Банківська, грошова, кредитна системи. Кредитно-грошові інструменти. Облікова ставка. Емісія грошей. Облігації внутрішньої державної позики. Норми мінімальних резервів. Кількісні обмеження кредиту.

Вплив держави на ціни і ціноутворення. Методи цінового регулювання. Прямий і непрямий вплив держави. «Лідерство в цінах». Фіксовані ціни. Особливості цінового регулювання на регіональному та місцевому рівнях. Вплив держави на ціни і тарифи монополістичних структур.

Тема 10. Податкове регулювання економіки

Сутність та зміст податкового регулювання як процесу, складової державного регулювання економіки та податкової політики. Баланс інтересів держави та платників в податковому регулюванні. Місце податкового регулювання в системі методів державної економічної політики. Ознаки податкового регулювання як методу державного регулювання економіки.

Еволюція поглядів на податкове регулювання в контексті розвитку теорії оподаткування. Класична теорія, кейнсіанство, монетаризм, неокейнсіанство, теорія економіки пропозиції. Система принципів податкового регулювання.

Системні інструменти податкового регулювання. Альтернативні системи оподаткування: сутність, переваги, недоліки, сфера та перспективи застосування. Принципи встановлення податкових пільг. Вимоги до законодавчого врегулювання їх елементів. Переваги та недоліки податкових пільг як інструменту податкового регулювання.

Вплив оподаткування на структуру економіки. Податкове регулювання розвитку сектору малого підприємництва. Податкова підтримка окремих галузей економіки.

Система інструментів податкового регулювання інноваційно-інвестиційного розвитку. Податкові канікули для інноваційних підприємств. Прискорена амортизація основних фондів.

Податкові знижки: сутність та види. Інноваційно-інвестиційний податковий кредит. Спеціальні податкові режими інноваційно-інвестиційної діяльності. Податкове стимулювання створення та розвитку суб'єктів господарювання. Можливості оподаткування щодо стимулювання пропозиції та попиту.

Оподаткування як засіб зменшення соціальної напруженості в суспільстві. Роль оподаткування в формуванні середнього класу та вирівнюванні доходів населення. Податкові соціальні пільги. Вплив оподаткування на забезпечення ефективної зайнятості населення. Податкові важелі соціальної підтримки осіб з обмеженими можливостями.

Тема 11. Особливості національних систем управління економікою

Система управління національною економікою. Критерії виділення моделей державного регулювання економіки. Економічний лібералізм. Економічний дирижізм. Основні моделі регулювання: американська, шведська, японська, німецька.

Особливості управління економікою перехідного типу. Моделі реформування економіки, роль держави в трансформаційному процесі. Специфічні риси системи державного управління соціально-економічним розвитком України. Фактори, що впливають на формування системи державного регулювання. Стратегічна мета та завдання державного регулювання процесом ринкової трансформації економіки України. Чинники національної економіки. Конкурентні переваги України, способи їх реалізації. Законодавче забезпечення економічної політики української держави. Система органів державної влади та їх функції у сфері управління вітчизняною економікою.

Тема 12. Державне регулювання підприємництва

Підприємництво як об'єкт державного регулювання. Роль держави у становленні ефективного підприємницького середовища. Інституційні перетворення як передумова становлення та розвитку вітчизняного бізнесу. Конкурентна політика держави, її методи та інструменти. Цілі, принципи, нормативно-правова база та механізми регуляторної політики держави. Деретуляція економіки.

Державний сектор та державне підприємництво. Основні функції державного сектору економіки. Основні форми державних підприємств, Мікро- та макроекономічна ефективність державного сектору. Специфічні завдання державного сектору в трансформаційній економіці. Проблеми державного менеджменту. Управління державними корпоративними правами. Економіка погоджень.

Тема 13. Державне регулювання процесу структурної перебудови економіки та інвестиційної діяльності

Структура економіки як об'єкт державного регулювання. Відтворювальна, галузева, територіальна, зовнішньоекономічна, соціальна структура економіки. Види економічної діяльності.

Міжгалузевий баланс виробництва, розподілу продукції і послуг (МГБ) та його роль у системі державного регулювання економіки. Проміжний продукт. Кінцевий продукт. Коефіцієнти прямих витрат. Основне рівняння МГБ. Функції міжгалузевого балансу.

Сучасний стан структури економіки України, цілі та завдання структурної перебудови економіки. Варіанти структурного реформування. Реалізація конкурентних переваг. Критерії пріоритетності галузі. Метод «ключових галузей» для України.

Зміст інвестицій та інвестиційної діяльності в національній економіці. Методи державного регулювання інвестиційних процесів.

Інвестиційний потенціал економіки України. Зміст та інструменти інвестиційної політики. Інвестиційна політика як цілеспрямована діяльність держави щодо встановлення структурних параметрів інвестиційних процесів, необхідних для нормального перебігу розширеного відтворення та підтримання сталої динамічної макроекономічної рівноваги.

Оцінка ефективності інвестиційних проектів. Загальна (абсолютна) і порівняльна ефективність капітальних інвестицій. Ефективність державних інвестиційних проектів.

Політика залучення іноземних інвестицій, вільні економічні зони. «Інвестиційна няня». Інвестиційний клімат.

Тема 14. Державне регулювання і стимулювання науково-технічного прогресу та інноваційних процесів

Науково-технічний прогрес та інновації як об'єкти державного регулювання. Умови ефективного науково-технічного розвитку країни.

Державна науково-технічна політика, її сутність, цілі і принципи. Складові науково-технічної політики. Науково-технічний потенціал. Матеріально-технічна база науки. Ринковий та державний механізми регулювання НТП. Особливості науково-технічного розвитку України.

Мета та завдання інноваційної політики української держави. Інноваційний потенціал держави. Синхронізація інвестиційних та інноваційних циклів. Механізм державного регулювання інноваційної діяльності.

Науково-технічне прогнозування та програмування. Інноваційні центри зростання. Основні організаційні форми реалізації інноваційної діяльності. Технополіси. Технопарки. Венчурні підприємства. «Інкубатори». Соціальна ефективність впровадження результатів НТП.

Тема 15. Державне регулювання розвитку окремих сфер господарської діяльності

Місце промислового виробництва в системі народного господарства України. Структура промисловості. Промисловий комплекс України, його недоліки. Конкурентний національний ринок.

Державна промислова політика, її сутність, цілі та засоби реалізації. Тактика «пристосування» та «активного формування», варіанти проведення. Потреби держави у продукції промисловості. Об'єкти та суб'єкти державного регулювання промисловості.

Аграрно-промисловий комплекс (АПК), його структура та функції. Особливості сучасного стану АПК України. Загальносвітові тенденції розвитку відносин «держава - аграрний сектор економіки». Фактори ефективного розвитку АПК. Аграрна політика держави, її цілі та завдання. Механізм державного регулювання відносин в агропромисловому комплексі України. Земельна реформа. Земельний кодекс України. Суб'єкти державного регулювання аграрного сектору економіки. Методи державної підтримки АПК. Функціонування вітчизняного АПК в умовах приєднання України до СОТ.

Вплив держави на розвиток сфери товарного обігу. Торговельна політика української держави, її цілі та завдання. Засоби впливу на функціонування сфери товарного обігу.

Тема 16. Державне регулювання розвитку освіти та системи охорони здоров'я

Теоретичні основи державного регулювання економіки освіти. Освіта в економічних концепціях. Теорія людського капіталу. Моделі економічного зростання на основі інвестицій у людський капітал та професійну підготовку.

Економічний характер результатів освітньої діяльності. Проблеми визначення результатів освітньої діяльності. Освітні послуги як результат діяльності у сфері освіти. Характеристики освітніх послуг. Первинні та кінцеві результати. Витрати на освіту як специфічна форма інвестицій.

Основні зв'язки освіти з економікою країни. Залежність стану і розвитку освіти від рівня науково-технічного та економічного прогресу. Вплив економічного розвитку на формування структури та розміщення навчальних закладів, підготовку та використання спеціалістів. Зворотній вплив загальної, професійно-технічної та вищої освіти на розвиток економіки країни, відтворення сукупного працівника і сукупного суспільного продукту. Науково-освітній потенціал і перетворення освіти в безпосередню продуктивну силу суспільства.

Теоретичні та організаційні засади державного регулювання економіки охорони здоров'я. Предмет, методи, мета, основні завдання економіки охорони здоров'я. Здоров'я та охорона здоров'я як економічні категорії. Державна стратегія розвитку галузі охорони здоров'я. Реформування системи охорони здоров'я.

Організаційно-економічні та правові методи регулювання ринку медичних послуг. Організація та зміст фінансового менеджменту в системі охорони здоров'я. Система фінансування галузі охорони здоров'я в сучасних умовах. Система заходів щодо реформування бюджетної політики в охороні здоров'я в контексті пандемії COVID-19. Організація медичного страхування як механізму фінансування галузі охорони здоров'я.

Економічний аналіз і оцінка ефективності діяльності закладів охорони здоров'я. Оцінка ефективності діяльності медичних закладів.

Тема 17. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) як об'єкт державного регулювання. Об'єкти та суб'єкти регулювання. Необхідність, сутність, цілі та принципи зовнішньоекономічної політики української держави. Органи державного регулювання ЗЕД. Міжнародні режими.

Механізм державного регулювання ЗЕД. Основні форми, методи та інструменти впливу держави на функціонування зовнішньоекономічного сектору. Мито. Митні тарифи. Валютне регулювання. Нетарифне регулювання. Види зовнішньоекономічної політики держави. Протекціонізм. Фритредерство. Активний протекціонізм. Антидемпінгові заходи. Конкурентні переваги країни та способи їх реалізації в умовах глобалізації.

Платіжний баланс як інструмент державного регулювання. Торговельний баланс. Поточний платіжний баланс. Заходи держави щодо усунення диспропорцій платіжного балансу країни. Золотовалютні резерви. Валютна інтервенція. Регулювання зовнішнього боргу. Засоби реалізації експортного потенціалу України, раціоналізація експортно-імпорتنих операцій.

Тема 18. Державне регулювання соціальних процесів

Соціальна сфера, її роль у національній економіці. Соціальна політика держави: необхідність, сутність, цілі та принципи. Основні об'єкти та напрями реалізації (складові політики). Моделі соціальної політики. Рівень і якість життя як інтегровані показники ефективності соціальної політики держави та соціально-економічного розвитку країни. Індекс людського розвитку.

Сучасні тенденції розвитку соціальних процесів в Україні та завдання держави щодо формування ефективної моделі соціальної політики. Стратегічні та поточні цілі. Суб'єкти державного регулювання соціальних процесів. Методи впливу держави на розвиток соціальної сфери.

Основні напрями соціальної політики держави щодо економічно активного населення: формування ефективних економічних стимулів до високопродуктивної праці; зважена політика розподілу і перерозподілу; регулювання ринку праці, забезпечення ефективної зайнятості; соціальні гарантії, мінімальна заробітна плата, соціальне страхування. Політика держави щодо вразливих верств населення. Формування системи соціального захисту. Соціальні стандарти. Прожитковий мінімум. Шляхи вирішення проблеми бідності. Пенсійна реформа.

Соціальна інфраструктура та фактори її розвитку. Завдання державного регулювання розвитку елементів соціальної інфраструктури в умовах соціально-ринкової трансформації України. Система державного, регіонального та місцевого управління галузями соціального комплексу. Політика держави щодо розвитку житлово-комунального господарства, освіти, культури, охорони здоров'я, сфери послуг. Природоохоронна діяльність держави.

Тема 19. Державне регулювання розвитку регіонів

Регіональна політика як складова економічної політики держави. Сучасні проблеми регіонального розвитку України. Мета, завдання та принципи державного регулювання розвитку регіонів. Основні аспекти регіональної політики. Об'єкти та суб'єкти державної регіональної політики. Повноваження регіональних органів державної влади. Місцеве самоврядування. Територіальні громади. Керованість регіонами. Децентралізація влади, розмежування повноважень.

Механізм державного регулювання розвитку регіонів. Законодавчо-нормативна база. Бюджетно-фінансове регулювання, його цілі та інструменти. Місцеві бюджети. Регіональна соціальна політика, соціальний захист населення. Пряме управління регіоном: комунальною власністю, забезпечення функціонування виробничої, ринкової та соціальної інфраструктури. Екологічна складова регіональної політики держави. Прогнози соціально-економічного розвитку регіонів. Державні регіональні програми.

Вільні економічні зони (ВЕЗ) та території пріоритетного розвитку. Економічна політика української держави та управління ВЕЗ. Світовий досвід державного регулювання розвитку регіонів та функціонування ВЕЗ.

Тема 20. Антимонопольне регулювання підприємницької діяльності

Поняття зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку. Умови застосування ст.13 Закону України «Про захист економічної конкуренції в Україні» Суб'єктивні ознаки зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку

Об'єктивні ознаки зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку. Обмежувальна діяльність суб'єктів господарювання, об'єднань. Неправомірне використання суб'єктом господарювання ринкового становища. Обмежувальна діяльність об'єднань.

Поняття недобросовісної конкуренції. Правова характеристика конкурентної взаємодії. Торгові та чесні звичаї у конкуренції. Правила професійної етики.

Неправомірне використання ділової репутації господарюючого суб'єкта (підприємця). Неправомірне використання чужих позначень, рекламних матеріалів, упаковки. Неправомірне використання товару іншого виробника. Копіювання зовнішнього вигляду виробу. Порівняльна реклама.

Створення перешкод господарюючим суб'єктам (підприємцям) у процесі конкуренції та досягнення неправомірних переваг у конкуренції. Дискредитація господарюючого суб'єкта (підприємця). Купівля-продаж товарів, виконання робіт, надання послуг із примусовим асортиментом. Досягнення неправомірних переваг у конкуренції.

Неправомірне збирання, розголошення та використання комерційної таємниці. Неправомірне збирання комерційної таємниці. Розголошення комерційної таємниці. Схилення до розголошення комерційної таємниці. Неправомірне використання комерційної таємниці.

Тема 21. Державне замовлення і державні закупівлі

Державне замовлення як засіб прямого державного регулювання господарських зв'язків, спосіб реалізації суспільних і державних потреб, концентрації та ефективного витрачання державних ресурсів, форма співробітництва держави і підприємств під час вирішення стратегічних завдань. Формування на контрактній (договірній) основі складу та обсягів продукції, необхідної для державних потреб.

До державного замовлення входять завдання введення в дію виробничих потужностей і об'єктів соціальної сфери, а також постачання найважливіших видів продукції, необхідних передусім для розв'язання загальнодержавних соціальних завдань, виконання науково-технічних програм, зміцнення обороноздатності та забезпечення економічної незалежності країни. Державний контракт як договір, укладений державним замовником від імені держави з виконавцем державного замовлення.

Посилення державної підтримки пріоритетів, які забезпечують структурну перебудову, економічну стабільність через контрактну систему. Державний контракт призначений для державних підприємств, а державні замовлення виконують недержавні структури.

Здійснення публічних закупівель як інструмент державного регулювання економіки. Розкриття пропозицій торгів, відмова в участі у процедурі закупівлі. Зміст антикорупційної програми учасників торгів.

Методи оцінки конкурентоспроможності пропозицій торгів. Акцепт пропозиції конкурсних торгів та укладення договору про закупівлю. Відкриті торги як основний спосіб здійснення публічних закупівель. Особливості проведення інших способів здійснення публічних закупівель в Україні та світі.

Особливості здійснення публічних закупівель за рамковою угодою. Порядок створення комітетів з конкурсних торгів. Оскарження, звітність та контроль публічних закупівель. Функції органів, що здійснюють державний контроль у сфері публічних закупівель. Моніторинг здійснення закупівель. Основні порушення у сфері публічних закупівель. Громадський контроль за публічними закупівлями.

Економічна сутність допорогових закупівель. Порядок здійснення допорогової закупівлі в ProZorro. Алгоритм проведення допорогових закупівель в системі ProZorro.

Тема 22. Державний контроль за ціноутворенням

Ціна та цінові зловживання в ринковій економіці. Функції ціни у ринковому механізмі. Дві системи ціноутворення: ринкове ціноутворення на основі взаємодії попиту та пропозиції; централізоване державне ціноутворення на основі призначення цін державними органами. Види цін: вільні ціни і тарифи, державні регульовані ціни і тарифи, державні фіксовані ціни.

Адміністративно-господарські санкції за порушення вимог щодо формування, встановлення та застосування державних регульованих цін.

Необхідність цін та методи державного регулювання цін. Державне цінове регулювання як вплив держави на ринкову ціну і процес ціноутворення суб'єктів господарювання з метою здійснення кон'юнктурної та структурної політики, обмеження інфляції, сприяння ефективній конкуренції, стимулювання виробництва, його модернізації, посилення конкурентоспроможності національної економіки, забезпечення соціальної безпеки.

Державне регулювання цін пряме (шляхом встановлення визначених правил ціноутворення) та непряме (через механізм економічного впливу на фінансово-господарську діяльність підприємства). Економічні та адміністративні методи державного регулювання цін. Антимонопольний контроль за ціноутворенням монополістичних структур. Технологія виявлення монопольної ціни.

Тема 23. Державний сектор економіки як об'єкт регулювання

Діяльність держави у випадках так званих "провалів ринку". Сучасні теорії впливу державного сектора на економіку. Криза державного управління ринковою економікою на основі кейнсіанського вчення. Зменшення втручання держави в економічні процеси та стимулювання підприємництва. Концепції соціального ринкового господарства.

Частки державного сектора, що виступають основою для виконання державою своїх функцій. Формування інституційної структури державного сектора та визначення меж його секторів та під-секторів. Виділення державного сектора на національному та субнаціональному рівнях.

Економічна природа державного сектора. Участь держави у власності відповідного господарюючого суб'єкта або здійснення державного контролю за його діяльністю. Форми надання суспільних товарів і послуг. Державно-приватне партнерство. Скорочення прямої участі держави у виробництві суспільних товарів і послуг, передача його до приватного сектора і створення конкурентного середовища для виробників державного сектора.

Запровадження механізму бюджетного фінансування, орієнтованого на результат, вдосконалення інструментів бюджетного регулювання, використання механізмів податкового стимулювання.

Природні монополії: інфраструктура (наприклад, залізниця, нафто- і газогони), видобуток корисних копалин (дорогоцінні метали, нафта, природний газ), фінансовий сектор (пенсійні фонди, банківські установи, страхові компанії), військово-промисловий комплекс тощо.

Націоналізація та приватизація в регулюванні державної власності. Фонд державного майна.

Тема 24. Державне регулювання природоохоронної діяльності

Необхідність охорони навколишнього природного середовища. Основні об'єкти впливу системи державного регулювання економіки з метою вдосконалення природоохоронної діяльності в країні.

Принципи та об'єкти охорони навколишнього природного середовища. Пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів під час здійснення господарської, управлінської та іншої діяльності.

Гарантування екологічно безпечного середовища для життя та здоров'я людей. Превентивний (запобіжний) характер заходів з охорони навколишнього природного середовища.

Екологізація матеріального виробництва. Збереження просторової та видової різноманітності й цілісності природних об'єктів і комплексів.

Державне екологічне регулювання. Система активних законодавчих, адміністративних і економічних заходів і важелів впливу, які використовують державні органи різного рівня для примушування забруднювачів навколишнього середовища обмежити викиди шкідливих речовин у природні й техногенні середовища, а також для матеріального стимулювання сумлінних природокористувачів.

Державне управління в галузі охорони навколишнього природного середовища. Система органів управління в галузі охорони навколишнього середовища. Метою управління в галузі охорони навколишнього середовища є реалізація законодавства, контроль за додержанням вимог екологічної безпеки, забезпечення проведення ефективних і комплексних заходів щодо використання природних ресурсів, досягнення узгодженості дій державних і громадських органів.

Економічний механізм забезпечення природоохоронної діяльності.

Тема 25. Реформування системи державного управління та регулювання економіки

Зарубіжний досвід реформування публічної адміністрації. Реформування організаційних структур державного управління в Україні в контексті реалізації адміністративної реформи. Об'єктивна потреба адміністративного та територіального реформування в Україні.

Законодавство про місцеве самоврядування. Проблема покращення системи надання державних послуг. Історія демократичних перетворень та розвитку демократичних традицій. Проблема реалізації адміністративної реформи в Україні. Реєстр державних функцій.

План модернізації державного управління. Оптимальний розподіл функцій між рівнями публічної адміністрації. Ефективні правові механізми захисту прав та законних інтересів громадян у відносинах з органами публічної адміністрації.

Розширення можливостей місцевого самоврядування.

Тема 26. Контроль та ефективність в системі державного регулювання економіки

Методологічні засади організації контролю в сфері державного управління та регулювання економіки. Досвід здійснення контролю в державному управлінні та регулюванні економіки у зарубіжних країнах. Організаційні засади здійснення контролю в органах виконавчої влади України. Об'єктивна необхідність, сутність і значення контролю. Проблема подолання складних організаційних проблем.

Мінімізація витрат в державному управлінні та регулюванні економіки. Дотримання планової, фінансової, ціноутворювальної, договірної, технологічної, виконавчої, трудової та інших різновидів державних дисциплін. Використання основних та оборотних засобів, інших державних ресурсів. Проблема виконання природоохоронного законодавства.

Проблема підбору та розстановки кадрів у державному секторі. Виконання соціальних програм. Боротьба з правопорушеннями у сфері державного управління та регулювання економіки.

Досвід здійснення контролю в державному управлінні та регулюванні економіки у зарубіжних країнах. Реформування контролю в системі державного управління та регулювання економіки. Загальна соціальна ефективність державного управління та регулювання економіки. Організаційно-технологічні засади забезпечення ефективності функціонування системи органів державного управління та регулювання економіки. Соціально-психологічні умови підвищення ефективності управлінської діяльності в системі державної служби.

Структура навчальної дисципліни

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
<p>Знати: теоретичні основи макроекономічного регулювання як суспільного явища, сутності і завдань державного управління, визначення його законів та місця в економічній науці</p> <p>Вміти: формулювати зміст актуальних проблем макроекономічного регулювання в системі органів державної влади</p>	<p>Тема 1. Необхідність та суть макроекономічного регулювання Лекція № 1 План лекції 1. Предмет дисципліни «Державне регулювання економіки» 2. Теорії макроекономічного регулювання. 3. Основні типи економічних систем та механізми їх регулювання. 4. Державне регулювання економіки: необхідність, суть, функції, цілі та об'єкти. Література Основна: 1, 2, 5 Додаткова: 3, 9, 13, 25 Інтернет – ресурси: 2, 3, 5</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Кейнсіанські рецепти для України. Основні типи економічних систем та механізми їх регулювання. Інститут соціального партнерства та його роль у сучасній економічній системі. Інститут соціального партнерства як атрибут змішаної системи управління національною економікою. Недоліки державного регулювання: тіньова економіка.</p>	3
	<p>Практичне заняття № 1 Питання / завдання до заняття 1. Державне регулювання: предмет, об'єкт, методи і завдання дисципліни 2. Система органів державного регулювання економіки 3. Економічна політика держави 4. Особливості структурної, інноваційної та інвестиційної політики держави 5. Сучасні особливості державного регулювання економіки в Україні та соціально - економічні реформи</p>	2

<p>Знати: зміст стратегії сталого розвитку та роль державного регулювання економіки в її реалізації</p>	<p>Тема 2. Стратегія сталого розвитку як основа державного регулювання економіки Лекція № 2 План лекції 1. Зміст та значення концепції сталого розвитку 2. Економічне зростання і сталий розвиток 3. Еколого-економічні аспекти сталого розвитку регіонів 4. Потенціал і проблеми України на шляху до сталого розвитку Література Основна: 2, 3, 6 Додаткова: 1, 9, 14, 23 Інтернет – ресурси: 1, 3, 4</p>	2
<p>Вміти: практично застосовувати методи державного впливу на сталий розвиток держави та її регіонів</p>	<p>Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Економічні, екологічні та соціальні передумови виникнення концепції сталого розвитку Економічне зростання і сталий розвиток Взаємодія національних, групових, приватних інтересів і сталий розвиток Україна в контексті переходу на засади сталого розвитку</p>	5
<p>Знати: основи методології державного регулювання економіки</p>	<p>Тема 3. Основи методології державного регулювання економіки Лекція № 3 План лекції 1. Сучасні підходи до державного регулювання економіки. 2. Основні форми впливу держави на соціально-економічний розвиток країни. 3. Методи державного регулювання економіки. 4. Система органів державної влади та їхні функції у сфері управління економікою України. Література Основна: 2, 4, 7 Додаткова: 3, 9, 14, 26 Інтернет – ресурси: 1, 3, 7</p>	2
<p>Вміти: практично застосувати сучасні методи державного регулювання економіки</p>	<p>Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Принципи управління соціально-економічним розвитком країни. Принцип бінарності для методів ДРЕ: суть, приклади. «Фіаско» (провали) державного регулювання. Мінімальна та максимальна межа ДРЕ. Неформальні засоби впливу держави на соціально-економічні процеси.</p>	3

	<p>Практичне заняття № 2 Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи державного регулювання економіки 2. Форми і моделі державного регулювання економіки 3. Економічне та адміністративне регулювання економіки 4. Особливості державного регулювання економіки в економічно розвинених країнах світу 5. Аналіз стану національної економіки, система збору статистичних даних, прогнозування розвитку 	2
<p>Знати: методи вдосконалення систем інформаційного та організаційно-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень</p>	<p>Тема 4. Інформаційно-аналітичне забезпечення та прийняття рішень в системі державного управління Лекція № 4 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Державно - управлінські рішення в системі державного управління 2. Організаційно-аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень 3. Технологія прийняття рішень у державному управлінні 4. Суть та особливості інформаційно-аналітичної роботи <p>Література Основна: 2, 4, 7 Додаткова: 1, 6, 13, 25 Інтернет – ресурси: 1, 3, 6</p>	2
<p>Вміти: практично застосовувати інформаційні та комунікативні технології, що забезпечують прийняття якісних управлінських рішень</p>	<p>Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Підвищення якості державно-управлінських рішень Одержання підготовчої (попередньої) інформації Забезпечення швидкості передачі інформації, що викладена в ДУПР, та забезпечення її ідентичності. Організація зворотних інформаційних зв'язків, оперативного інформаційного контролю Проблема досягнення ефективності рішень</p>	3
	<p>Практичне заняття № 3 Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організаційні аспекти прийняття управлінських рішень 2. Процедури прийняття рішень у державному управлінні зарубіжних країн: досвід для України 3. Інформаційно-аналітичні інституції та організація їх роботи 4. Оцінка ефективності інформаційно-аналітичних структур в органах державної влади та місцевого самоврядування 5. Шляхи вирішення проблем в системі інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної та місцевої влади 	2

<p>Знати: зміст системи макроекономічних показників та методи їх використання в системі державного регулювання економіки</p>	<p>Тема 5. Система макроекономічних показників та їх використання в державному регулюванні економіки Лекція № 5 План лекції 1. Система національних рахунків як інструмент аналізу та прогнозування в системі державного регулювання економіки 2. Методика обчислення ВВП за виробничим методом, витратами та за доходами 3. Чистий внутрішній продукт і національний дохід 4. Особистий дохід та дохід кінцевого використання Література Основна: 1, 6, 7 Додаткова: 1, 5, 17, 26 Інтернет – ресурси: 1, 4, 6</p>	2
<p>Вміти: практично застосовувати макроекономічні показники для аналізу та прогнозування національної економіки</p>	<p>Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Модель економічного кругообігу Відмінність системи національних рахунків (СНР) від балансу народного господарства Основні концепції, покладені в основу СНР Методи коригування макроекономічних показників</p>	5
<p>Знати: зміст та шляхів вирішення проблем використання прогнозів і програм як інструментів державного регулювання економіки</p>	<p>Тема 6. Державне прогнозування та програмування Лекція № 6 План лекції 1. Суть та способи економічного прогнозування, класифікація прогнозів 2. Програмування як інструмент державного регулювання економіки: поняття, принципи, етапи проведення 3. Зарубіжний досвід використання програм в системі державного регулювання економіки 4. Методи та моделі економічного прогнозування та програмування Література Основна: 2, 4, 6 Додаткова: 1, 9, 14, 22, 10, 14, 21 Інтернет – ресурси: : 1, 4, 8</p>	2
<p>Вміти: практично використовувати методи прогнозування (аналізувати варіанти прогнозу і пропонувати варіанти рішень)</p>	<p>Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Пошуковий та нормативний прогнози Державна програма економічного та соціального розвитку України Методи прогнозування національної економіки Нормативно-правове забезпечення програмування та прогнозування розвитку національної економіки</p>	5

<p>Знати: зміст та шляхів вирішення проблем використання макроекономічних планів як інструментів державного регулювання економіки</p>	<p>Тема 7. Макроекономічне планування Лекція № 7 План лекції 1. Наукові основи макроекономічного планування, форми державного планування 2. Макроекономічне планування як інструмент державного регулювання економіки 3. Директивне, індирективне, регулятивне та індикативне планування 4. Методи макроекономічного планування Література Основна: 1, 4, 5 Додаткова: 3, 9, 14, 23 3, 9, 14, 23 Інтернет – ресурси: : 2, 4, 9</p>	2
<p>Вміти: практично використовувати методи планування (аналізувати варіанти плану і пропонувати варіанти рішень)</p>	<p>Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Досвід Франції, Швеції та Японії по використанню індикативних планів та програм Держконтракт і держзамовлення в системі управління національною економікою Методи планування Планування економічного зростання, особливості цього процесу в Україні</p>	3
	<p>Практичне заняття № 4 Питання / завдання до заняття 1. Основні поняття, цілі та завдання макроекономічного планування 2. Методологія планування соціально – економічного розвитку країни 3. Структура планування розвитку національної економіки, класифікація прогнозів і планів 4. Інструменти реалізації макроекономічних планів</p>	2
<p>Знати: зміст державної політики стимулювання економічного зростання та методи її реалізації</p>	<p>Тема 8. Державна політика стимулювання економічного зростання Лекція № 8 План лекції 1. Економічне зростання як стратегічна мета державного регулювання економіки 2. Сутність і основні типи економічного зростання країни 3. Критерії й основні показники економічного зростання країни 4. Державна політика стимулювання економічного зростання: стратегії та пріоритети Література Основна: 2, 3, 5 Додаткова: 45, 9, 11, 27 Інтернет – ресурси: 1, 2, 5</p>	2

<p>Вміти: практично застосовувати механізм державного впливу на економічне зростання</p>	<p>Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Основні типи економічного зростання країни Фактори, які зумовлюють економічне зростання країни Система показників кількісних змін економічного розвитку Економічні методи державного регулювання економіки для стимулювання структурних зрушень в Україні</p>	5
<p>Знати: зміст та шляхів оптимізації фінансово-кредитного регулювання економіки</p>	<p>Тема 9. Фінансово-бюджетне і кредитне регулювання економіки Лекція № 9 План лекції 1. Державний бюджет як головний засіб управління соціально-економічним розвитком країни 2. Кредитно-грошова політика держави 3. Вплив держави на ціни і ціноутворення Література Основна: 2, 6, 7 Додаткова: 1, 7, 19, 27 Інтернет – ресурси: 1, 5, 6</p>	2
<p>Вміти: практично застосовувати інструменти та методи фінансово-кредитного регулювання економіки</p>	<p>Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Проблема збалансування державного бюджету, державний борг. Облігації внутрішньої державної позики як інструмент ДРЕ. Валютне регулювання як складова кредитно-грошової політики держави.</p>	3
	<p>Практичне заняття № 5 Питання / завдання до заняття 1. Фінансова політика та цінове регулювання 2. Функції державного бюджету як інструменту державного регулювання економіки 3. Податкове регулювання 4. Регулювання суспільного сектору економіки, державне замовлення як засіб регулювання 5. Грошово-кредитне регулювання</p>	2

<p>Знати: зміст та шляхи вдосконалення державного регулювання з допомогою інструментів податкового регулювання економіки</p>	<p>Тема 10. Податкове регулювання економіки Лекція № 10 План лекції 1. Сутність та місце податкового регулювання в системі державного регулювання економіки 2. Система інструментів податкового регулювання 3. Податкова підтримка інвестиційних та інноваційних процесів 4. Стимулювання підприємницької активності та ефективності виробничо-господарської діяльності платників податків засобами податкової політики Література Основна: 2, 4, 5 Додаткова: 4, 8, 12, 26 Інтернет – ресурси: 1, 3, 6</p>	2
<p>Вміти: вирішувати проблеми розвитку системи податкового регулювання економіки</p>	<p>Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Еволюція поглядів на податкове регулювання в контексті розвитку теорії оподаткування Місце податкового регулювання в системі методів державної економічної політики Системні інструменти податкового регулювання Роль оподаткування в формуванні середнього класу та вирівнюванні доходів населення</p>	5
<p>Знати: місце і значення для розвитку національної економіки України національних систем управління економікою</p>	<p>Тема 11. Особливості національних систем управління економікою Лекція № 11 План лекції 1. Поняття та класифікація національних систем управління економікою 2. Механізм управління національною господарською системою 3. Теорія суспільного добробуту 4. Концепція соціального ринкового господарства Література Основна: 1, 4, 5 Додаткова: 5, 9, 12, 27 Інтернет – ресурси: 1, 2, 3</p>	2
<p>Вміти: знаходити шляхи вирішення проблем застосування в Україні передового зарубіжного досвіду з використання</p>	<p>Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Ментальний чинник у системі державного регулювання економіки. Бюрократизація управління і корупція: етнічна особливість чи загальноцивілізаційна вада?</p>	3

<p>національних систем управління економікою</p>	<p>Практичне заняття № 6 Питання / завдання до заняття 1. Світовий досвід реформування національної економіки. 2. Західноєвропейська модель державного управління економікою 3. Американська модель державного управління економікою 4. Японська модель державного управління економікою 5. Цілі та завдання української держави щодо соціально-ринкової трансформації економіки України.</p>	<p>2</p>
<p>Знати: зміст актуальних проблем державного регулювання підприємництва в Україні з врахуванням досвіду західно-європейських країн</p> <p>Вміти: використовувати шляхи вирішення проблем державного регулювання підприємництва</p>	<p>Тема 12. Державне регулювання підприємництва Лекція № 12 План лекції 1. Підприємництво як об'єкт державного регулювання. 2. Інституційні перетворення як передумова становлення та розвитку підприємництва в Україні. 3. Державне підприємництво та управління державними підприємствами. 4. Державне регулювання інвестиційних процесів Література Основна: 3, 4, 5 Додаткова: 4, 9, 11, 26 Інтернет – ресурси: 2, 3, 5</p>	<p>2</p>
	<p>Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Взаємозв'язок між державним та приватним секторами економіки. Дерегуляція економіки: сутність, необхідність і способи проведення. Вдосконалення управління державними підприємствами в трансформаційній економіці</p>	<p>3</p>
	<p>Практичне заняття № 7 Питання / завдання до заняття 1. Історія та сучасні проблеми розвитку підприємництва 2. Роль держави в процесі формування підприємницького середовища в Україні 3. Механізм державного регулювання підприємництва 4. Деререгуляція та стимулювання розвитку підприємництва 5. Фінансові важелі державної підприємницької політики: Україна та зарубіжний досвід</p>	<p>2</p>

<p>Знати: зміст процесу структурної перебудови економіки та інвестиційної діяльності</p>	<p>Тема 13. Державне регулювання процесу структурної перебудови економіки та інвестиційної діяльності Лекція № 13 План лекції 1. Структура економіки як об'єкт державного регулювання. 2. Міжгалузевий баланс виробництва та розподілу продукції (МГБ) та його роль у державному регулюванні економіки. 3. Сучасний стан структури економіки України та заходи держави щодо її реформування 4. Інвестиційна політика держави Література Основна: 3, 5, 6, 7 Додаткова: 5, 8, 17, 25 Інтернет – ресурси: 1, 4, 7</p>	2
<p>Вміти: вирішувати проблеми вдосконалення державного регулювання процесу структурної перебудови економіки та інвестиційної діяльності</p>	<p>Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Модель В. Леонтєва «затрати-випуск» та її роль у створенні МГБ. Необхідність та основні способи формування реального національного капіталу. Метод «ключових галузей» для України. Методика розробки інвестиційного проекту</p>	3
	<p>Практичне заняття № 8 Питання / завдання до заняття 1. Структурна політика держави 2. Галузевий підхід в державному регулюванні економіки 3. Сучасний стан структури економіки України та її реформування 4. Світовий досвід та варіанти структурної перебудови національної економіки 5. Інвестиційне планування 6. Проблеми державного регулювання інвестиційної діяльності</p>	2
<p>Знати: зміст та шляхи вдосконалення державного регулювання і стимулювання науково-технічного прогресу та інноваційних процесів</p>	<p>Тема 14. Державне регулювання і стимулювання науково-технічного прогресу та інноваційних процесів Лекція № 14 План лекції 1. Науково-технічний прогрес та інновації як об'єкти державного регулювання економіки 2. Державна науково-технічна та інноваційна політика, її сутність, цілі й принципи 3. Механізм макроекономічного стимулювання, фінансування та регулювання інноваційної діяльності Література Основна: 1, 3, 4, 7 Додаткова: 2, 7, 18, 25 Інтернет – ресурси: 2, 4, 6, 9</p>	2

Вміти: вирішувати проблеми розвитку системи державного регулювання і стимулювання науково-технічного прогресу та інноваційних процесів	Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Науково-технічне прогнозування Способи вирішення проблеми синхронізації інвестиційних та інноваційних циклів. Державна підтримка організаційних інноваційних структур (технополісів, технопарків, венчурних підприємств, «інкубаторів») Соціальна ефективність впровадження результатів НТП	3
	Практичне заняття № 9 Питання / завдання до заняття 1. Роль науково-технічного прогресу в стимулюванні економічного зростання 2. Необхідність та сутність науково-технічної політики 3. Форми та методи реалізації науково-технічної політики 4. Інноваційні структури (технополіси, технопарки, венчурні підприємства та їх роль в розвитку інноваційних процесів 5. Інноваційна політика, державне регулювання інноваційних процесів	2
Знати: зміст проблем державного регулювання розвитку окремих сфер господарської діяльності	Тема 15. Державне регулювання розвитку окремих сфер господарської діяльності Лекція № 15 План лекції 1. Промисловість як об'єкт ДРЕ 2. Цілі, завдання та засоби реалізації промислової політики української держави 3. Сучасні проблеми агропромислового комплексу України та роль держави у забезпеченні його ефективного розвитку 4. Державне регулювання торговельної діяльності Література Основна: 3, 5, 7 Додаткова: 2, 8, 13, 21 Інтернет – ресурси: 3, 7, 8	2
Вміти: використовувати методи державного регулювання розвитку окремих сфер господарської діяльності в Україні	Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Аграрний сектор української економіки: потенціал, стан, перспективи розвитку, заходи держави щодо адаптації до міжнародної конкуренції. Зміна функцій державного регулювання у трансформаційній економіці: перехід від регулювання галузей до регулювання ринків	3

	<p>Практичне заняття № 10 Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Державна промислова політика 2. Державна енергетична політика та розвиток альтернативних джерел енергопостачання 3. Державне регулювання розвитку добувних галузей економіки 4. Державне регулювання розвитку АПК 5. Вплив держави на розвиток товарних ринків 	2
<p>Знати: зміст державного регулювання розвитку освіти та системи охорони здоров'я та шляхи його вдосконалення</p> <p>Вміти: вирішувати проблеми вдосконалення системи державного регулювання і стимулювання розвитку освіти та системи охорони здоров'я</p>	<p>Тема 16. Державне регулювання розвитку освіти та системи охорони здоров'я Лекція № 16 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль освіти в формуванні людського капіталу 2. Суспільні вигоди від освіти та витрати на її фінансування 3. Теоретичні та організаційні засади державного регулювання економіки охорони здоров'я 4. Проблеми та перспективи реформування державної системи охорони здоров'я в Україні <p>Література Основна: 1, 4, 7 Додаткова: 3, 9, 14, 26 Інтернет – ресурси: 2, 7, 9</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Теорія людського капіталу Моделі економічного зростання на основі інвестицій у людський капітал та професійну підготовку Основні зв'язки освіти з економікою країни Державна стратегія розвитку галузі охорони здоров'я Реформування системи охорони здоров'я</p>	5
<p>Знати: зміст державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності</p>	<p>Тема 17. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності Лекція № 17 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Необхідність, сутність, цілі та принципи зовнішньоекономічної політики Української держави. 2. Основні форми, методи та інструменти впливу держави на функціонування зовнішньоекономічного сектору. 3. Платіжний баланс як інструмент державного регулювання. <p>Література Основна: 1, 2, 6 Додаткова: 3, 6, 14, 22 Інтернет – ресурси: 1, 4, 9</p>	2

Вміти: вирішувати проблеми державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності	Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Конкурентні переваги України: можливості, проблеми, способи реалізації Управління зовнішнім боргом країни: світовий досвід та вітчизняна практика	2
	Практичне заняття № 11 Питання / завдання до заняття 1. Зовнішньоекономічна діяльність 2. Регулювання зовнішньоторговельної діяльності 3. Митна політика держави 4. Політика залучення іноземних інвестицій 5. Залучення державою іноземних кредитів, проблеми державного боргу	2
Знати: основні підходи щодо організації державного регулювання соціальних процесів	Тема 18. Державне регулювання соціальних процесів Лекція № 18 План лекції 1. Соціальна політика держави: цілі, пріоритети, принципи. 2. Державне регулювання ринку праці. 3. Державне регулювання рівня та якості життя населення. 4. Система соціального захисту населення Література Основна: 2, 3, 5 Додаткова: 4, 9, 12, 28 Інтернет – ресурси: 3, 5, 8	2
	Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Формування ефективної вітчизняної системи соціального страхування на основі використання світового досвіду. Створення ефективної системи соціального захисту і соціального забезпечення в Україні. Основні пріоритети державної політики зайнятості молоді в умовах переходу до ринкової економіки. Освіта в Україні: проблеми, прогноз, програма розвитку.	3
	Практичне заняття № 12 Питання / завдання до заняття 1. Система соціальних показників 2. Методи державного регулювання ринку праці. 3. Фактори впливу на рівень та якість життя населення, роль держави 4. Необхідність трансформації системи соціального захисту населення 5. Проблеми коригування соціальної політики держави в зв'язку з пандемією коронавірусу	2
Вміти: використовувати методи вирішення актуальних проблем державного регулювання соціальних процесів		

<p>Знати: зміст проблем формування нової моделі державного управління регіональним розвитком</p>	<p>Тема 19. Державне регулювання розвитку регіонів Лекція № 19 План лекції 1. Суть, принципи і цілі регіональної політики Української держави. 2. Основні форми та методи державного регулювання розвитку регіонів. 3. Децентралізація як інструмент регіонального розвитку 4. Державні регіональні прогнози і програми Література Основна: 2, 4, 7 Додаткова: 5, 9, 11, 27 Інтернет – ресурси: 1, 7, 9</p>	2
<p>Вміти: вирішувати актуальні проблеми формування та реалізації регіональної політики в сучасних умовах військової агресії та пандемії коронавірусу</p>	<p>Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Вирішення проблеми децентралізації влади, розмежування повноважень. Проблема міжбюджетних відносин в Україні. Державні регіональні прогнози і програми Проблеми розвитку міст України Створення та розвиток вільних економічних зон</p>	3
	<p>Практичне заняття № 13 Питання / завдання до заняття 1. Регіональна економічна політика та її завдання 2. Механізм реалізації регіональної економічної політики держави 3. Програми соціально-економічного розвитку регіонів 4. Розвиток місцевого самоврядування в Україні 5. Місцеві бюджети як фінансова основа соціально-економічного розвитку регіону</p>	2
<p>Знати: сутність та науково-теоретичні основи антимонопольного регулювання підприємницької діяльності</p>	<p>Тема 20. Антимонопольне регулювання підприємницької діяльності Лекція № 20 План лекції 1. Поняття та умови здійснення підприємницької діяльності 2. Цілі антимонопольного регулювання підприємницької діяльності 3. Сутність та основні способи впливу держави на діяльність монопольних структур 4. Методи та інструменти здійснення антимонопольного регулювання діяльності суб'єктів господарювання Література Основна: 2, 3, 6 Додаткова: 4, 9, 12, 26 Інтернет – ресурси: 2, 4, 8</p>	2
<p>Вміти: використовувати на практиці методи антимонопольного</p>	<p>Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, виконання індивідуального навчально-дослідного завдання на тему: «Шляхи підвищення ефективності антимонопольного регулювання підприємницької діяльності в Україні»</p>	3

регулювання підприємницької діяльності	Практичне заняття № 14 Питання / завдання до заняття 1. Принципи антимонопольного регулювання підприємницької діяльності 2. Втрати суспільства від монополії 3. Об'єкти та суб'єкти антимонопольного регулювання підприємницької діяльності 4. Способи антимонопольного регулювання підприємницької діяльності 5. Реструктуризація монопольних утворень 6. Визначення ефективності антимонопольного регулювання	2
Знати: зміст та шляхи вдосконалення державного замовлення та державних закупівель як інструментів державного регулювання економіки	Тема 21. Державне замовлення і державні закупівлі Лекція № 21 План лекції 1. Державне замовлення як засіб прямого державного регулювання господарських зв'язків 2. Державний контракт 3. Публічні закупівлі як інструмент державного регулювання економіки 4. Порядок здійснення допорогової закупівлі в ProZorro Література Основна: 2, 5, 7 Додаткова: 3, 5, 15, 26 Інтернет – ресурси: 2, 6, 8	2
Вміти: практично застосовувати знання при оформленні контрактів державного замовлення та тендерів в системі державних закупівель	Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Формування на контрактній (договірній) основі складу та обсягів продукції, необхідної для державних потреб Державний контракт як договір, укладений державним замовником від імені держави з виконавцем державного замовлення Здійснення публічних закупівель як інструмент державного регулювання економіки Функції органів, що здійснюють державний контроль у сфері публічних закупівель	5
Знати: науково-теоретичні основи функціонування механізму державного контролю за монопольним ціноутворенням	Тема 22. Державний контроль за ціноутворенням Лекція № 22 План лекції 1. Ціна та цінові зловживання в ринковій економіці 2. Необхідність та методи державного регулювання цін 3. Антимонопольний контроль за ціноутворенням монополістичних структур: вітчизняний та зарубіжний досвід 4. Технологія виявлення монопольної ціни Література Основна: 1, 3, 5, 6 Додаткова: 3, 8, 12, 27 Інтернет – ресурси: 1, 5, 8	2

<p>Вміти: використовувати механізм державного контролю за монопольним ціноутворенням в системі антимонопольного регулювання</p>	<p>Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Сфера ціноутворення в ринковій економіці Повноваження, права та обов'язки посадових осіб, які здійснюють державний контроль у сфері ціноутворення Проведення планових та позапланових перевірок суб'єктів господарювання, що застосовують державні регульовані ціни</p>	3
	<p>Практичне заняття № 15 Питання / завдання до заняття 1. Державний нагляд (контроль) за дотриманням вимог формування, встановлення та застосування державних регульованих цін 2. Закони України «Про ціни та ціноутворення» та «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» 3. Державний контроль за монопольним ціноутворенням у галузі АПК та торгівлі 4. Висновки щодо економічного обґрунтування витрат під час формування цін (тарифів) на товари, роботи і послуги, щодо яких запроваджено державне регулювання цін (тарифів) 5. Санкції за порушення вимог щодо формування, встановлення та застосування державних регульованих цін</p>	2
<p>Знати: зміст та структуру державного сектору економіки в системі державного регулювання економіки</p>	<p>Тема 23. Державний сектор економіки як об'єкт регулювання Лекція № 23 План лекції 1. Необхідність державного регулювання економіки державного сектору 2. Теорії, що обґрунтовують політику регулювання економіки державного сектору 3. Дефіцит (профіцит) державного сектору економіки 4. Націоналізація та приватизація в регулюванні економіки державного сектору Література Основна: 1, 4, 5 Додаткова: 4, 9, 11, 28 Інтернет – ресурси: 2, 4, 8</p>	2
<p>Вміти: вирішувати проблеми розвитку державного сектору економіки, реалізовувати операції з приватизації об'єктів державної власності</p>	<p>Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Фактори, що сприяють запровадженню у певному секторі економіки природної монополії Рівновага в умовах природної монополії Секторальна структура державного сектору національної економіки</p>	5

<p>Знати: змiст природоохоронної дiяльностi та принципи i методи її державного регулювання</p>	<p>Тема 24. Державне регулювання природоохоронної дiяльностi Лекцiя № 24 План лекцiї 1. Необхiднiсть охорони навколишнього природного середовища. 2. Принципи та об'єкти охорони навколишнього природного середовища. 3. Державне екологiчне регулювання. 4. Державне управлiння в галузi охорони навколишнього природного середовища. Лiтература Основна: 3, 5, 7 Додаткова: 1, 5, 10, 24 iнтернет – ресурси: 3, 6, 9</p>	<p>2</p>
<p>Вмiти: практично застосовувати механiзм державного впливу на стан навколишнього середовища</p>	<p>Самостiйна робота студентiв Вивчення та доповнення матерiалу лекцiї, пiдготовка презентацiї на тему: Техногенний i сталий типи економiчного розвитку. Пасивна та активна екологiчна полiтика Принципи екологiчної безпеки. Прiоритетнi напрями вiдтворення та рацiонального використання природних ресурсiв. Управлiння в сферi охорони навколишнього природного середовища</p>	<p>3</p>
	<p>Практичне заняття № 16 Питання / завдання до заняття 1. Сутнiсть природного середовища як об'єкта державного регулювання 2. Функцiї органiв державного регулювання охорони природи та навколишнього природного середовища 3. Сутнiсть державної екологiчної експертизи 4. Економiчний механiзм забезпечення охорони навколишнього природного середовища 5. Вiдповiдальнiсть за порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища</p>	<p>2</p>
<p>Знати: цiлi та змiст програм з реформування системи державного регулювання економiки</p>	<p>Тема 25. Реформування системи державного управлiння та регулювання економiки Лекцiя № 25 План лекцiї 1. Зарубiжний досвiд реформування публiчної адмiнiстрацiї 2. Актуальнi проблеми реформування органiзацiйних структур державного управлiння в Украiнi в контекстi реалiзацiї адмiнiстративної реформи 3. Об'єктивна потреба адмiнiстративного та територiального реформування в Украiнi 4. Законодавство про мiсцеве самоврядування Лiтература Основна: 1, 5, 8 Додаткова: 1, 5, 16, 27 iнтернет – ресурси: 1, 6, 8</p>	<p>2</p>

<p>Вміти: практично застосовувати методи реформування інституційної структури державного регулювання економіки</p>	<p>Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Проблема покращення системи надання державних послуг Історія демократичних перетворень та розвитку демократичних традицій Проблема реалізації адміністративної реформи в Україні Реєстр державних функцій План модернізації державного управління Оптимальний розподіл функцій між рівнями публічної адміністрації Ефективні правові механізми захисту прав та законних інтересів громадян у відносинах з органами публічної адміністрації</p>	4
<p>Знати: основні методологічні підходи до організації контролю та оцінки ефективності в системі державного регулювання економіки</p>	<p>Тема 26. Контроль та ефективність в системі державного регулювання економіки Лекція № 26 План лекції 1. Методологічні засади організації контролю в сфері державного управління 2. Досвід здійснення контролю в державному управлінні у зарубіжних країнах 3. Організаційні засади здійснення контролю в органах виконавчої влади України 4. Загальна соціальна ефективність державного управління Література Основна: 1, 2, 5 Додаткова: 3, 9, 13, 28 Інтернет – ресурси: 2, 3, 9</p>	2
<p>Вміти: забезпечувати підвищення якості контролю та оцінки ефективності в системі державного регулювання економіки</p>	<p>Самостійна робота студентів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка презентації на тему: Досвід здійснення контролю в державному управлінні у зарубіжних країнах Реформа системи контролю в системі державного управління</p>	3
<p>Вміти: забезпечувати підвищення якості контролю та оцінки ефективності в системі державного регулювання економіки</p>	<p>Практичне заняття № 17 Питання / завдання до заняття 1. Об'єктивна необхідність, сутність і значення контролю 2. Система контролю в органах виконавчої влади України 3. Забезпечення ефективності функціонування системи органів державного управління 4. Система державних закупівель «Прозоро» 5. Проблема мінімізації витрат в державному управлінні</p>	2
<p>Разом</p>		180/6

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Актуальні проблеми державного управління та регулювання економіки : опорний конспект лекцій. Київ: КНТЕУ. 2013. 117 с.
2. Бодров В.Г. Державне регулювання економіки та економічна політика: навч. посібник. Київ: Академвидав. 2010. 520 с.
3. Державне регулювання економіки: опорний конспект лекцій. Київ: КНТЕУ. 2011. 119 с.
4. Чернявська О. В. Національна економіка: навч. посіб. Київ: Алерта, 2018. 502 с.
5. Дідківська Л.І. Державне регулювання економіки: навч. посібник. Київ: Знання. 2007. 214 с.
6. Про державне прогнозування та розробку програм економічного і соціального розвитку України: Закон України. Відомості Верховної Ради. 2000. № 25.
7. Швайка Л. А. Державне регулювання економіки: підручник. Київ: Знання, 2008. 462 с.

Додаткові

1. Бабець І.Г. Вплив державного регулювання економіки на міжнародне співробітництво регіонів (на прикладі Львівської області). Економіка & держава. 2009. №8. С.74-77.
2. Вишинівська Н.В. Роль держави у регулюванні економіки і міжбюджетних відносин. Актуальні проблеми економіки. 2011. №9. С.74-82.
3. Кужель В.М. Принципи державного регулювання в сучасній економіці. Економіка & держава. 2010. №4. С.41-43.
4. Горин В. Фінансові аспекти системи державних закупівель. Вісник КНТЕУ. 2011. №6. С.65-73.
5. Гончарова Н.П. Інституціональні підвалини державного регулювання економіки. Економіка & держава. 2008. №7. С.7-11.
6. Гінзбург М. Єдине нормативне поле технічного регулювання та стандартизації. Стандартизація, сертифікація, якість. 2012. №1. С.23-32.
7. Корнійчук О. Економічне регулювання фондових ринків: сутність і особливості в Україні та світові тенденції. Ринок цінних паперів України. 2010. №11-12. С.23-28.
8. Кушнір І.М. Особливості формування контролінгового механізму державного регулювання національної економіки. Економіка & держава. 2013. №2. С.20-23.
9. Літкевич В. Державне регулювання економіки: інструментарій потребує модернізації / В. Літкевич // Урядовий кур'єр. 2013. – 9 лип. С.6.
10. Недбалюк О.П. Актуальні проблеми наукового обґрунтування системи грошового обігу та принципів побудови банківської системи в національній економіці України. Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції. Вінниця: Центр підготовки наукових та навчально-методичних видань ВТЕІ КНТЕУ. 2013. Ч. 1. с. 556. С. 249-255.
11. Недбалюк О.П., Сусіденко О.В. Актуальні проблеми вдосконалення системи економічних відносин в національній економіці України. Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції. Вінниця: Центр підготовки наукових та навчально-методичних видань ВТЕІ КНТЕУ. 2013. Ч. 1. с. 556. С. 256-261.
12. Недбалюк О.П. Проблемні аспекти теоретичного обґрунтування системи державного регулювання економіки. Розвиток України в XXI столітті: економічні, соціальні, екологічні, гуманітарні та правові проблеми: збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції 11 березня 2010 року. Вінниця: Центр підготовки наукових та навчально-методичних видань ВТЕІ КНТЕУ. 2010. Ч.1. С.185-190.
13. Недбалюк О.П. Кооперативна економіка як єдиний шлях побудови успішної моделі національної економіки України. Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: Збірник наукових праць II Міжнародної науково-практичної конференції. Вінниця: Центр підготовки наукових та навчально-методичних видань ВТЕІ КНТЕУ, 2014. Ч. 1. 512 с. С. 82-90.

14. Недбалюк О.П. *Критерії формування української моделі управління соціально-економічним розвитком в постіндустріальному суспільстві. Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: Збірник наукових праць II Міжнародної науково-практичної конференції. Вінниця: Центр підготовки наукових та навчально-методичних видань ВТЕІ КНТЕУ, 2014. Ч. 1. 512 с. С. 90-99.*
15. Недбалюк О.П. *Програми розвитку сільської місцевості як теорія, методологія і практика діяльності дорадчих служб в США. Вінниця: Вид-во «Поділля-2000». 2005. 160 с.*
16. Недбалюк О.П. *Україна: наукові основи економічного прогресу в XXI столітті: монографія. Вінниця: ДОВ «Вінниця». 1999. 176 с.*
17. *Гриньова В.М. Державне регулювання економіки. Харків: ІНЖЕК. 2004. 756с.*
18. *Державне регулювання економіки: Навч. посібник. Київ: КНЕУ. 2004. 440с.*
19. *Конкурентні переваги промислового сектора економіки України: регіональний вимір: монографія. Львів. 2018. 246 с.*
20. *Новікова Н.Л. Стійкість економіки: інструментарій оцінювання та механізми забезпечення. Київ: Київ. нац. торг.-екоп. ун-т. 2019. 451 с.*
21. *Приходько В.П. Державне регулювання як необхідна умова забезпечення економічної безпеки регіонів. Економіка & держава. 2013. №7. С.10-12.*
22. *Савченко В.Ф. Оцінка рівня податкового навантаження в Україні. Економічний часопис - XXI. 2011. №9-10. С.25-27.*
23. *Сунцова О.О. Концептуальні підходи і стратегія макроекономічного регулювання розвитку національного господарства. Актуальні проблеми економіки. 2012. №5. С.124-131.*
24. *Тищенко О.П. Держава та її функції в економіці: ретроспективний аналіз наукових теорій докейнсіанського періоду. Актуальні проблеми економіки. 2012. №7. С.49-60.*
25. *Узунов Ф.В. Державне регулювання як чинник створення сприятливих умов для економічної діяльності корпоративних підприємств у регіоні. Актуальні проблеми економіки. 2012. №12. С.95-105.*
26. *Шаповалов В.О. Стратегічні напрями державної політики розвитку акціонерного сектору національної економіки України. Економічний часопис - XXI. 2011. №11-12. С.45-47.*
27. *Чистов С.М. Державне регулювання економіки: Навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2006. 440с.*
28. *Юрчик І.Б. Державне регулювання в умовах забезпечення економічного розвитку країни. Інноваційний потенціал соціально-економічного розвитку України в умовах глобалізації: збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції 27-30 березня 2012 року. Вінниця: Центр підготовки наукових та навчально-методичних видань ВТЕІ КНТЕУ. 2012. Ч. 1. С.408-413.*

Інтернет - ресурси

1. *Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека ім. К.А. Тімірязєва. URL: <http://www.library.vn.ua>.*
2. *Законодавча база Верховної Ради України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.*
3. *Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.*
4. *Офіційний сайт Вінницької обласної державної адміністрації. URL: <http://www.vin.gov.ua>.*
5. *Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.*
6. *Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua>.*
7. *Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого. URL: <http://www.nplu.org>.*
8. *Система дистанційного навчання ВТЕІ КНТЕУ «MOODLE». URL: <http://sun.vtei.com.ua>.*
9. *Центр учбової літератури. URL: <http://www.cul.com.ua>.*